

Infektioidentorjuntayksikkö
P.A/ J.M

Toimintaohje keuhkokuvaseulonnasta neuvolaan koskien tuberkuloosiseulonnan kohderyhmään kuuluvaa synnyttäjää

Tuberkuloosiseulonnan perusteet

Tuberkuloosiin sairastuminen raskauden aikana on huomattava terveydellinen uhka äidin, sikiön ja perheen kannalta. Sikiön tai vastasyntyneen kuolemanriski on kuusinkertainen ja ennenaikaisen synnytyksen ja sikiön alipainaisuuden riski on kaksinkertainen hoitamattomassa raskauden aikaisessa tuberkuloosissa. Sikiön sairastuminen sikiökauden aikana tuberkuloosiin on harvinaista, mutta vastasyntynyt on erittäin suuressa riskissä saada tartunta äidiltä ja sairastua vakavaan tuberkuloosiin synnytyksen jälkeen.

Synnytyksen aikana diagnosoimaton keuhkotuberkuloosi aiheuttaa tartuntariskin synnytyssairaalassa muille synnyttäjille, vastasyntyneille ja työntekijöille synnytyssalissa sekä vierihoito-osastolla [Valtakunnallisessa tuberkuloosiohjelmassa 2020](#), [THL:n äitiysneuvolaoppaassa](#) ja [THL:n ohjeessa keuhkotuberkuloosin varhaisesta toteamisesta](#) THL:n (ohjaus 18/2017) suositellaan korkean tai erittäin korkean tuberkuloosi-ilmaantuvuuden maista Suomeen tulleiden synnyttäjien seulontakeuhkokuvausta ennen synnytystä. Seulontakuvauksella pyritään keuhkotuberkuloosin varhaiseen toteamiseen ja siten äidin ja sikiön sekä koko perheen terveyden parantamiseen sekä tartunnan torjuntaan synnytyssairaalassa.

Seulontakeuhkokuva otetaan ennen jokaista synnytystä.

Seulontakeuhkokuvan ottamisen kriteeri riippuu maahantulosyystä tai olosuhteista ennen maahantuloa:

- turvapaikanhakija tai pakolainen, ilmaantuvuusraja on $\geq 50/100\ 000$
- muu maahantulosyys, ilmaantuvuusraja on $\geq 150/100\ 000$
- oleskelu pakolaisleirillä tai tulo konfliktialueelta (esim Syyria, Irak)

Keuhkokuva on hyvä ja turvallinen keuhkotuberkuloosin toteamisen menetelmä. Seulontakeuhkokuva otetaan raskauden viimeisen trimesterin aikana (etu- ja sivukuva) aina sikiö suojaten. Nykykaisen digitaalisen keuhkokuvausten säderasitus äidille vastaa säteilymäärää, jonka jokainen saa luonnollisesta taustasäteilystä noin viiden vuorokauden kuluessa (0,025 mSv). Sikiön säderasitus on tätäkin huomattavasti pienempi.

Äitiysneuvolassa terveydenhoitaja tarkistaa [THL maaluettelosta](#) ja äidin maahantulosyystä, kuuluuko äiti kohderyhmään, ja ohjaa hänet keuhkokuvaan viimeisen trimesterin aikana. Äitiyskorttiin tehdään merkintä keuhkokuvan ottamisesta: THX tehty ja päivämäärä. Tarkistetaan, ovatko muut perheenjäsenet käyneet kertaalleen seulontakeuhkokuvasa.

Terveydenhoitaja tarkistaa [THL maaluettelosta](#) vastasyntyneen BCG-rokotuskriteerin, joka voi poiketa äidin seulontakeuhkokuvan kriteeristä.